

NIV 137(c)

NIVEL

ONDERZOEK
NAAR

**PARAMEDISCH
ZORG**

NIVEL ONDERZOEK PARAMEDISCHE ZORG

november 1996

Apothekers, Alternatieve genezers, Cardiologen, **Diëtisten, Ergotherapeuten**, Far
Fysiotherapeuten, Gehandicaptenzorg, GGD'en, Gezinsverzorgenden , Gezondheid
Huisartsen , Huidtherapeuten, Internisten, Kinderartsen, **Logopedisten**, Maatschap
Specialisten, **Mondhygiënist**, Oncologen, **Oefentherapeuten-Cesar**,
Oefentherapeuten-Mensendieck, Orthopeden, **Orthopisten, Podotherapeut**
Psychologen, **Radiologisch Laboranten**, Reumatologen, RIAGG, Tandartsen, Thuis
Verloskundigen, Verpleegkundigen, Verpleeghuizen, Verzorgingshuizen, Ziekenhuizen

erzoek van de gezondheidszorg

h Onderzoek is in handen van Dr. J. Dekker en Dr. W. Bosveld.

Inhoud

Het NIVEL als onderzoeksinstituut

Het NIVEL en paramedische zorg

- Speerpunten in het onderzoek
- Toename paramedische publicaties

Onderzoeksthema's en projecten paramedische zorg

Recente NIVEL rapporten

Overzicht publicaties 1985-1995

Het NIVEL als onderzoeksinstituut

Het NIVEL is het Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg. Het instituut is voor Huisartsen Instituut en kan inmiddels bogen op een onderzoekservaring van meer dan 20 jaar. Het breid tot instellingen en beroepsgroepen in alle sectoren van de gezondheidszorg.

Het NIVEL onderzoekt het functioneren en de organisatie van de gezondheidszorg. Het meeste onderzoek is gepast en praktisch bruikbaar.

Het NIVEL is een onafhankelijk onderzoeksinstituut. Het instituut fungeert als bron van informatie voor huisartsen, instellingen, patiënten/consumentenorganisaties en zorgverzekeraars. In opdracht van al deze partijen wordt verricht. Het NIVEL ontvangt een basissubsidie van het Ministerie van VWS.

Het NIVEL werkt nationaal en internationaal samen met diverse universiteiten en onderzoeksinstituten. Het onderzoek naar medische zorg wordt onder andere samengewerkt met het NPI en het CBO.

Het NIVEL en paramedische zorg

De Paramedische Zorg is een belangrijk onderzoeksgebied van het NIVEL. In 1981 werd reeds gestudeerd naar fysiotherapie. De afgelopen 10 jaar is het onderzoek geleidelijk uitgebreid naar alle paramedische beroepen.

- Diëtisten
- Ergotherapeuten
- Fysiotherapeuten
- Logopedisten
- Mondhygiënist
- Oefentherapeuten-Cesar
- Oefentherapeuten-Mensendieck
- Orthoptisten
- Podothérapeuten
- Radiologisch Laboranten

Tussen deze paramedische beroepen bestaan enerzijds grote verschillen in taken en werkwijze, in de mate van professionalisering. Anderzijds hebben de beroepsgroepen met elkaar gewerkt aan kwaliteitsverbetering en verdere professionalisering.

Deze overeenkomsten en verschillen tussen de beroepen hebben consequenties voor het onderzoek dat wordt verricht: het onderzoek naar kwaliteitsverbetering is gericht op alle paramedische beroepen te

ke beroepsgroep afzonderlijk. Een registratie van beroepsbeoefenaren wordt o.a. bijgehouden door de beroepsorganisaties van fysiotherapeuten.

Onderzoek

- zijn:
- paramedische beroepen voor de Nederlandse gezondheidszorg;
- de activiteit van paramedische zorg.

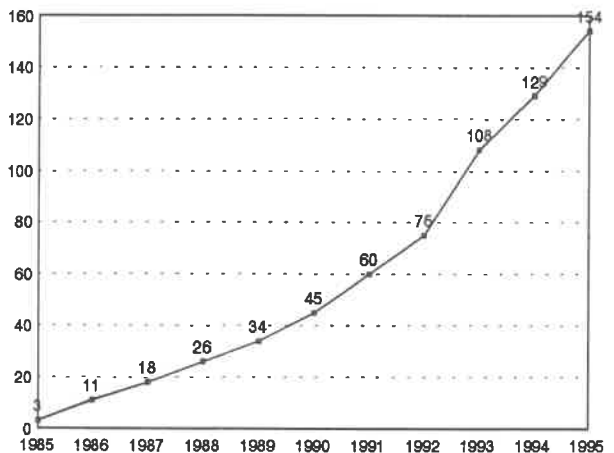
Deze rapporten worden verricht naar de betekenis van de paramedische beroepen voor de Nederlandse gezondheidszorg. Het Brancherapport Paramedische Zorg (NIVEL, 1996) bevat een schat aan informatie over de activiteiten van de beroepen in de Nederlandse gezondheidszorg.

Deze rapporten onderzoeken naar kwaliteit en effectiviteit van paramedische zorg. Sinds 1992 hebben de paramedische beroepen op het gebied van kwaliteitsbewaking en kwaliteitsverbetering, daarbij ondersteund door het CBO, onderzoek gedaan naar de voortgang van de kwaliteitsontwikkelingen, bijvoorbeeld de effecten van intercollegiale toetsing, richtlijnen, standaarden en protocollen. De vele NIVEL-rapporten en artikelen maken de kwaliteitszorg inzichtelijk.

De thema's en projecten vindt u op de volgende pagina.

Recente publicaties

Deze rapporten brengen de aandacht op de talrijke publicaties over paramedische zorg. De grafiek toont het aantal NIVEL-publicaties over paramedische zorg in de periode 1985 - 1995. De titels vindt u in het bijlageboekje.

Onderzoeksthema's en projecten Paramedische Zorg

POSITIE VAN DE PARAMEDISCHE BEROEPEN

De positie van de paramedische beroepen is een van de hoofdthema's in het onderzoek. In dit onderzoek wordt in kaart gebracht in welke sectoren paramedici werkzaam zijn, welke waaruit de behandeling bestaat. Inmiddels is onderzoek verricht naar de plaats en functie Ergotherapeuten, Fysiotherapeuten, Logopedisten, Oefentherapeuten-Cesar, Oefentherapeuten, Podotherapeuten. Het zojuist verschenen Brancherapport Paramedische Zorg geeft een overzicht van de positie van deze beroepen.

BEHOEFTERAMINGEN

Behoefteramingen maken zichtbaar wat de huidige en toekomstige behoefte is aan aantal beroepen op basis van dit onderzoek kunnen opleidingen hun capaciteit aanpassen. Behoefteramingen voor huisartsen, medisch specialisten en enkele paramedische beroepen. Een mooi overzicht van de Arbeidsmarkt Zorgsector 1996.

OPLEIDING, BIJ- EN NASCHOLING

De deskundigheid van paramedici wordt via opleiding en bij- en nascholing verkregen. Het onderzoek naar welke bij- en nascholing door Fysiotherapeuten wordt gevolgd en wat de behoefte bij Radiologisch Laboranten is recent onderzoek gedaan naar de aansluiting tussen de opleiding en de praktijk.

KWALITEITSZORG

Voor alle paramedische beroepen wordt onderzoek verricht naar de kwaliteitsbewaking en de effecten daarvan. Het NIVEL evalueert het Programma Ondersteuning Kwaliteitsontwikkeling door het CBO en het NPI wordt uitgevoerd. Jaarlijks wordt in kaart gebracht wat de voortgang is, van de richtlijnen, protocollen en standaarden die ontwikkeld worden en wat de effecten van de toetsing.

PATIËNTEN-TEVREDENHEID

Patiëntenraadpleging is niet meer weg te denken uit de hedendaagse gezondheidszorg. Hun oordelen over de zorg worden gebruikt om de kwaliteit van zorg te verbeteren. Samen verricht het NIVEL continu onderzoek naar de tevredenheid van patiënten en hun oordeel over de medische zorg. De resultaten worden in de vaktijdschriften gepubliceerd.

RICHTLIJNEN, STANDAARDEN EN PROTOCOLLEN

Protocollering van paramedische zorg verkeert in het beginstadium. De beroepen verspreiden zich bij het ontwikkelen van richtlijnen, standaarden en protocollen. Het NIVEL onderzoekt de

biotherapeuten, Logopedisten en Orthoptisten. In zijn algemeenheid is het NIVEL onderzoek zowel de ontwikkeling van protocollen, richtlijnen en standaarden, als op de implementatie en de naleving daarvan.

PHYSIOTHERAPEUTISCHE ZORG

De effecten van paramedische zorg wordt de komende jaren verder uitgebreid. Dit onderzoek richt zich op de vraag welke effectmaten relevant zijn om de uitkomsten van paramedische zorg te meten. Een voorbeeld is onderzoek naar effectmaten voor de Logopedische behandeling van taalstoornissen. Anderzijds wordt er onderzoek gedaan naar specifieke aandoeningen en behandelingen. Voorbeelden zijn het onderzoek naar de effectiviteit van oefentherapie voor de voet, onderzoek naar het effect van oefentherapie bij artrose, onderzoek naar podotherapie en onderzoek naar ergotherapie bij CVA patiënten met apraxie.

TRUST

De effectiviteit van paramedische behandelingen is afhankelijk van de mate waarin patiënten aan de behandeling meewerken. De communicatie met de patiënt en de wijze waarop voorlichting en instructie wordt gegeven is daarbij van groot belang. Het NIVEL-onderzoek naar voorlichting en therapietrouw in de fysiotherapie is mede uitgemond in een aantal technieken om de therapietrouw te verbeteren. Ook voor andere beroepen is dit uiterst relevant. Het streven is dan ook alle paramedische beroepen in de toekomst te onderzoeken naar therapietrouw.

CHRONISCH ZIEKEN

De effectiviteit van paramedische zorg is geïndiceerd. Op dit moment wordt - in samenwerking met het NPI - onderzoek gedaan naar de mate waarin chronisch zieken gebruik maken van paramedische zorg, welke behoeften er ten aanzien van paramedische zorg van belang aan paramedische zorg wordt gehecht. Het onderzoek zal zichtbaar maken welke maatregelen genomen kunnen worden in de zorg voor chronisch zieken.

COÖRDINATIE

De effectiviteit van de gezondheidszorg zijn gericht op het 'stroomlijnen' van zorgprocessen en op transmurale samenwerking en afstemming zijn daarbij onontbeerlijk. Het onderzoek naar samenwerking binnen de gezondheidszorg naar afstemming tussen eerste en tweede lijn kent een lange traditie op het NIVEL. Recent is er onderzoek gedaan naar de samenwerking tussen Huisarts, Ergotherapeut, Fysiotherapeut en Wijkverpleging in de eerste lijn.

BELEID

De effectiviteit van het NIVEL ligt in het evalueren van beleidsmaatregelen die ten aanzien van de gezondheidszorg van belang zijn. Recent is - in samenwerking met het NPI - gestart met de evaluatie van de beperkende maatregelen die de oefentherapie. Het onderzoek moet de gevolgen van deze maatregel zichtbaar maken.

Vers van de pers: recente NIVEL-rapporten

Brancherapport Paramedische zorg.

P.M.Rijken, C.M.van Heugten, J.Dekker; 1996, 256 pag., fl 42,50

Brancherapport curatieve somatische zorg.

D.M.J.Delnoij, R.Schuller, C.M.van Heugten (NIVEL) A.J.van der Kwartel, R.L.C.Smit. L.J.R.Var pag., fl 40,00

Rapportage Arbeidsmarkt Zorgsector 1996. Deel I: Hoofdrapport; Deel II: Tabellenrapport.

J.Harmsen, L.Hingstman (NIVEL), W.van der Windt, J.van der Bent (NZI), P.C.Allaart, M.de V Verkrijgbaar bij het Ministerie van VWS.

Voortgang van het programma ondersteuning kwaliteitsontwikkeling paramedische zorg.

E.M.Sluijs, J.Dekker, 1996.

Evaluatie van twee toetsingsprojecten binnen het programma 'ondersteuning kwaliteitszorg'.

E.M.Sluijs, J.Dekker; 1996, 40 pag., fl 10,00

Ergotherapie protocol voor diagnostiek en behandeling van apraxie bij CVA-patiënten.

J.C.Stehmann, C.M.van Heugten, A.Kinebanian. J.Dekker; 1996, 72 pag., fl 15,00

Inventarisatie extramurale ergotherapie.

M.J.Driessen, J.Harmsen, J.Dekker, W.Bosveld; 1996, 72 pag. fl 15,00.

Plaats en functie van de diëtist in de Nederlandse gezondheidszorg.

G.R.A.Paas, R.D.Friele; 1996, 102 pag., fl 19,50

Het juiste beeld. Een inventarisatie van ervaringen van MBRT-afgestudeerden en hun wer

H.Sixma, W.Bosveld, J.Dekker (in druk).

aties Paramedische Zorg 1985-1995

- Dekker. **Geen effect van invoering van het handelen van fysiotherapeu-**
dszorg (1995) 73 (nr.3):141-148
- Survey research on rehabilitation:**
nosis. Disability and Rehabilitation
- nt Evaluatie- en Effectonderzoek**
t. Utrecht: NIVEL, 1995
- proving the quality of physical**
EL, 1995
- Verhaak. **Psychosocial complaints**
heory and Practice (1995) 11
- it, J. van der Zee. **Inter-rater and**
nal Therapy Diagnosis. Occupatio-
n 15 (No.4):259-274
- walteitsontwikkeling paramedi-
na Ondersteuning
org, eerste interimrapport.
- nting bij diabetes mellitus.**
(1995) 12 (nr.12):637-640
- an der Windt, J. van der (NZI)
n (OSA).
1995. **Deel 1: hoofdrapport.**
leid, Welzijn en Sport, 1995
- van der Windt, J. van der Bent
n (OSA). **Rapportage Arbeidsmarkt**
iswijk: Ministerie van
95
- mann-Saris, A. Kinébanian.
Praxie: het ontwikkelen en testen
t: NIVEL/Hogeschool van
- er. **Programmering van onderzoek**
zorg: een verkennende studie.
- Programmering van onderzoek naar doelmatigheid van paramedische**
zorg: een verkennende studie. Utrecht: NIVEL, 1995
- Kerssens, J.J., C. Jakobs, H.J. Sixma, C. van Campen. **Wat patiënten**
belangrijk vinden als het gaat om de kwaliteit van de fysiotherapeuti-
sche zorg. Nederlands Tijdschrift voor Fysiotherapie (1995) 105
(nr.6):174-181
- Kribbe, J.J. **Rugscholen, lijnen in diversiteit.** In: L.N.H. Goëken. Ed.
Rugscholen in Nederland. Utrecht: International Society for Prosthetics
and Orthotics, LEMMA, 1995
- Kribbe, J.J., e.a. **Tilspécialisten of specialisten in tillen.** Tijdschrift voor
Fysiotherapie en Ouderenzorg (1995) Juni.
- Paas, G.R.A., R.D. Friele. **Literatuuronderzoek naar de plaats en functie**
van de diëtist in de Nederlandse gezondheidszorg. Nederlands
Tijdschrift voor Diëtenisten (1995) 50 (nr.6):118-121
- Raaijmakers, M.F., J. Dekker, P.H. Dejonckere, J. van der Zee. **Reliability**
of the Assessment of Impairments, Disabilities and Handicaps in Survey
Research on Speech Therapy. Folia Phoniatica et Logopaedica (1995)
47: 199-209
- Raaijmakers, M.F., J. Dekker. **Logopedie in de Nederlandse gezondheids-**
zorg. Logopedie en Foniatrie (1995) 67 (nr.9):206-217
- Raaijmakers, M.F., J. Dekker. **Logopedie in de Nederlandse gezondheids-**
zorg. Utrecht: NIVEL, 1995
- Roebroek, M.E., J.B.F. Hutten, J.J. Kerssens, J. Dekker. **De omvang van**
de fysiotherapeutische behandeling naar verschillende patiëntencate-
goriën. Utrecht: NIVEL, 1995
- Sluijs, E.M., J.E. Timmermans. **Paramedici ontwikkelen samenhangend**
kwaliteitsbeleid. CESAR Magazine (1995) 26 (nr.2):37-39
- Valk, R.W.A. van der, J. Dekker, M.A. Boschman. **Basisgegevens extra-**
murale fysiotherapie 1989-1992. Gegevens uit het project
'Beleidsgericht evaluatie- en effectonderzoek extramurale fysiotherapie
(BEEF)'. Utrecht: NIVEL, 1995
- Valk, R.W.A. van der, J. Dekker, M.E. van Baar. **Physical Therapy for**
Patients with Back Pain. Physiotherapy (1995) 81 (No.6):345-351
- Zuiderduin, W.M., J. Dekker, H.Ph.H. Abrahamse. **Determinanten van de**
omvang van de behandeling in de extramurale fysiotherapie. Tijdschrift
voor Sociale Gezondheidszorg (1995) 73 (nr.5):274-281
- er. **Inventarisatie lopend en afge-**
periode 1985-1995. Bijlage bij:

1994

Baar, M.E. van, R.W.A. van der Valk, J. Dekker. **De ICIDH als uitgangspunt voor de registratie van de fysiotherapeutische (werk)diagnose.** In: *Jaarboek Fysiotherapie/Kinesitherapie*. 1994

Driessen, M.J., J. Dekker. **Ergotherapie in de Nederlandse gezondheidszorg. Een beschrijving en analyse van de beroepsuitoefening.** Utrecht: NIVEL, 1994

Driessen, M.J., J. Dekker, H. Abrahamse. **Ergotherapie thuis. Evaluatie van ergotherapie bij de Stichting Amsterdams Krulswerk in 1993.** Utrecht: NIVEL, 1994

Driessen, M.J., J. Dekker. **Ergotherapie in de Nederlandse gezondheidszorg.** *Nederlands Tijdschrift voor Ergotherapie* (1994) 22 (nr. 6):214-224

Hingstman, L., J. Harmsen. **Beroepen in de extramurale gezondheidszorg 1994. Aanbod van beroepsbeoefenaren en samenwerkingsverbanden in de extramurale gezondheidszorg in de periode 1980-1993.** Utrecht: De Tijdstroom/NIVEL, 1994

Hendriks, H.J.M., C. Wagner, J. Dekker, J.W. Brandsma. **Evaluatie van het 'Consultatief Fysiotherapeutisch Onderzoek' (CFO) in de eerste lijn. Resultaten van een veldexperiment.** Utrecht/Amersfoort: NIVEL/SWSF, 1994

Improving the Quality of Physical Therapy. Book of abstracts International Conference 's Hertogenbosch 2-3 June 1994. Utrecht/Amersfoort, NIVEL/SWSF, 1994

Paas, G.R.A., R.D. Friele. **Effecten van twee voorlichtingsmethoden bij hypercholesterolemie.** *Nederlands Tijdschrift voor Diëtisten* (1994) 49 (nr.5): 96-100

Paas, G.R.A., P. Schneijder, M. Wedel, A. Stafleu, M.R.H. Löwik. **Ontwikkeling van een vragenlijst naar voedingskennis.** *Nederlands Tijdschrift voor Diëtisten* (1994) 49 (nr.4):78-82

Paas, G.R.A., R.D. Friele. **De effectiviteit van dleetvoorlichtingsmateriaal.** Utrecht: NIVEL, 1994

Sluijs, E.M., J.E. Timmermans. **Paramedici ontwikkelen samenhangend kwaliteitsbeleid.** *Kwaliteit in Beeld* (1994) nr.4:11-13

Sluijs, E.M., D.H. de Bakker, J. Dronkers. **Kwaliteitssystemen in uitvoering. Ervaren met het invoeren van kwaliteitssystemen bij instellingen en beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en aanverwante welzijnszorg.** Utrecht: NIVEL, 1994

Timmermans, J.E., E.M. Sluijs, J. Dekker, W.H.M. den Hartog. **Kwaliteitsbeleid paramedische beroepsgroepen.** Utrecht: CBO/NIVEL, 1994

Valk, R.W.A. van der, J. Dekker, M.E. van Baar. **Fysiotherapie en thuiszorg.** *Nederlands Tijdschrift voor Fysiotherapie* (1994) 104 (nr.1):2-8

Visser, J. **Uit NIVEL-onderzoek blijkt goed gewaardeerd.** *De Huisarts* (1994)

Zuijderduin, W.M., J. Dekker. **Podotherapie en gezondheidszorg.** Utrecht: NIVEL, 1994

Zuijderduin, W.M., J. Dekker. **Oefentherapie-Mensendieck in de gezondheidszorg.** Utrecht: NIVEL, 1994

Zuijderduin, W.M., J. Dekker. **Oefentherapie-Mensendieck in de gezondheidszorg.** *Nederlands Tijdschrift voor Oefentherapie* (1994) 24 (nr. 1):1-10

Zuijderduin, W.M., J. Dekker. **Oefentherapie-Mensendieck in de gezondheidszorg.** *CESAR-Oefentherapie* (1994) 24 (nr. 1):1-10

Zuijderduin, W.M., J. Dekker. **Treatise on physical therapy.** *Journal of Rehabilitation* (1994) 58 (nr. 1):1-10

Zuijderduin, W.M., J. Dekker. **Impact of exercise therapists.** *Journal of Rehabilitation* (1994) 58 (nr. 1):1-10

1993

Baar, M.E., J. Dekker, H.V. Kool van der Valk. **Fysiotherapeut; informatieoverdracht.** *Contact*; 48 (1993), 27/28, p. 851-854

Dekker, J., M.E. van Baar, E.Chr. Cuijpers. **Treatment in Physical Therapy: an international comparison.** *Physical Therapy*; 73 (1993), 9, p. 5-10

Dekker, J., P. Tola, G. Aufdemkampe. **Prevalence of disability in osteoarthritis patients with weakness.** *Behaviour Research Therapy* (1993), 31, p. 1-10

Dekker, J., P. Tola, G. Aufdemkampe. **Prevalence of disability in osteoarthritis patients with weakness.** *Behaviour Research Therapy* (1993), 9, p. 157-163

Dekker, J., P.H. Mulder, J.W.J. Bijlsma. **Prevalence of disability in osteoarthritis patients with weakness.** *Advances in Behaviour Research and Therapy* (1993), 1, p. 1-10

Dekker, J. **Psychologie en paramedische beroepen tot uitwisseling.** *Gedrag & Invaliditeit* (1993), 1, p. 1-10

Driessen, M.J., J. Dekker, J. van der Valk. **Ergotherapie: werksituatie en arbeidsomstandigheden.** *Tijdschrift voor Ergotherapie*; 21 (nr. 1):1-10

- de, G.J. Lankhorst. **De relatie tussen**
lands Tijdschrift voor
- ingsstrategieën bei Manifestation**
tus und ein Jahr danach. In:
Dilemma. Verlag Kirchheim Mainz.
- en bei Patienten mit**
ter Diät. In: Chantelau E. (eds).
Kirchheim Mainz. 1993, p. 161-170
- in und Ihrer**
d Typ-2-Diabetikern. In: Chantelau
Verlag Kirchheim Mainz. 1993, p.
- Zuijderduin. **Reliability of the**
search in the field of chiropody.
2, p. 76-82
- en. Behoefteteraming ergothera-**
- agner. **Consultatie van de**
betere samenwerking tussen huis-
fysiotherapie/Kinesithherapie, 1993
- agner, J. Dekker, R.A.B.
et consultatief fysiotherapeutisch
fysiotherapie; 103 (1993), 5, p. 190-200
- le fysiotherapie.** Proefschrift
april 1993
- ghe, J. Dekker, E.Chr. Curfs. **Wat**
org? Geschatte en berekende kos-
tingen. FysioPraxis; 2 (1993), 4, p.
- Dekker. **Fysiotherapeutische**
Goedhard en Knook (eds).
afleu, Van Loghnum, 1993
- registratie van beroepen in de**
- evens per 1 januari 1991. Utrecht,
- in de logopedie. Logopedie en**
rapeuten. Utrecht: NIVEL, 1993 65
- ng van de ICDH in de logopedie.**
Logopedie en Foniatrie, 1993
- Schut, H., R.D. Friele. **Voedingsvoorlichting bij diabetes mellitus.**
Nederlands Tijdschrift voor Diëtisten; 48, (1993), 8, p. 180-182
- Sluijs, E. **Therapietrouw door voorlichting. Handleiding voor**
patiëntenvoorlichting in de fysiotherapie. Utrecht: Landelijk Centrum
CVO/NIVEL, 1993
- Sluijs, E.M., D.H. de Bakker. **De ontwikkeling van kwaliteitssystemen in de**
fysiotherapie. Nederlands Tijdschrift voor Fysiotherapie; 103 (1993), 1, p.
13-18
- Sluijs, E.M., G.J. Kok, J. van der Zee. **Correlates of Exercise Adherence In**
Physical Therapy. Physical Therapy; 73 (1993), 11, p. 771-782
- Sluijs, E.M., J. van der Zee, G.J. Kok. **Differences between physical thera-**
pists in attention paid to patient education. Physiotherapy Theory and
Practice; 9 (1993), p. 103-117
- Sluijs, E.M., D.H. de Bakker. **De ontwikkeling van kwaliteitssystemen in de**
fysiotherapie. Sigma; 1993, 4, p. 24-28
- Zuijderduin, W., J. Dekker. **Podotherapeuten: werksituatie en taakuitoef-**
ening. Nederlands Tijdschrift voor Podotherapeuten; 13 (1993), 1, p.6-9
- Zuijderduin, W., J. Dekker. **Relatie verwijzer - Oefentherapeuten**
Mensendieck. Nederlands Tijdschrift voor Oefentherapie Mensendieck;
54 (1993), 3, p. 70-77
- Zuijderduin, W., J. Dekker. **De relatie verwijzer-podotherapeut.**
Podosophia; (1993), 1, p. 17-23
- Zuijderduin, W., J. Dekker. **Oefentherapeuten Mensendieck: werksituatie**
en taakuitoefening. Nederlands Tijdschrift voor Oefentherapie
Mensendieck; 54 (1993), 1, p. 2-8
- Zuijderduin, W., J. Dekker. **De relatie verwijzer - Oefentherapeut Cesar.**
Cesar; 24 (1993), 2, p. 29-35
- Zuijderduin, W., J. Dekker. **Oefentherapeuten Cesar: werksituatie en**
taakuitoefening. Cesar; 24 (1993), 1, p. 10-15
- ## 1992
- Baar, M.E. van, J. Dekker, E.Chr. Curfs. **Behandeling van sportblessures**
door fysiotherapeuten in de eerstelijnsgezondheidszorg. Nederlands
Tijdschrift voor Fysiotherapie; 1992, 102, nr. 6, p. 156-159
- Brink-Muinen, A. van den, J. Dekker. **Na- en bijscholing van fysiothera-**
peuten in de eerste lijn. Nederlands Tijdschrift voor Fysiotherapie; 102
(1992), nr. 7, p. 226-233
- Dekker, J. **Effectonderzoek in de fysiotherapie: voorwaarden en gren-**
zen. Tijdschrift voor Sociale Gezondheidszorg; 70 (1992), nr. 4, p. 253-
255

Dekker, J., M.J. Driessen, H. Stumpel, M. Winckers, A. Bartelds.
Verwijzingen door huisartsen naar logopedisten. Huisarts en Wetenschap; 35 (1992), nr. 11, p. 425-427. Ook verschenen in: Logopedie en Foniatrie; 64 (1992), nr. 12, p. 367-369

Dekker, J., M.J. Driessen, H. Stumpel, M. Winckers, A.I.M. Bartelds.
Verwijzingen door huisartsen naar logopedisten. Logopedie en Foniatrie; 64 (1992), nr. 12, p. 367-369

Gisbergen, M., M.J. Driessen, J. Dekker. **Onderzoek naar oefentherapie Cesar: stand van zaken.** Cesar Oefentherapie; 23 (1992), nr. 1 p. 10-11,15

Gisbergen M., J. Dekker. **Reliability of the diagnosis of impairments and disabilities by exercise therapists.** Journal of Rehabilitation Sciences; 15 (1992), nr. 5, p. 67-73

Hendriks, H.J.M., J.W. Brandsma, C. Wagner, J. Dekker. **Effecten van het 'consultatief fysiotherapeutisch onderzoek' (CFO) in de eerste lijn: eind-verslag fase 1: een pilot-studie naar de bruikbaarheid van de procedure, de CFO-formulieren en de meetinstrumenten.** Utrecht/ Amersfoort: NIVEL/SWSF, 1992

Hendriks, H.J.M., C. Wagner, J.W. Brandsma, J. Dekker, H.W.A. Wams, R.A.B. Oostendorp. **Consultatief fysiotherapeutisch onderzoek (CFO) in de eerste lijn.** Nederlands Tijdschrift voor Fysiotherapie; 1992, 102, nr. 6, p. 176-183

Kool van Langenberghe, H.V., J.J. Kerssens, J. Dekker, E.Chr. Curfs. **De vraag naar een aanvullende ziektekostenverzekering bij patiënten met een verhoogd risico voor fysiotherapie.** Tijdschrift voor Sociale Gezondheidszorg; 70 (1992), nr. 2, p. 111-117

Sluijs, E.M. **Non-compliance in de eerstelijns-fysiotherapie.** In: J.B. den Dekker, I. van Ham, G.M. van Meerwijk, P. Vaes, A. de Wjjer (red.). **Jaarboek Fysiotherapie 1992.** Houten/Antwerpen: Bohn Stafleu Van Loghum, 1992

Uunk, W.J.G., P.P. Groenewegen, J. Dekker. **Verwijzingen van huisartsen naar fysiotherapeuten: een verklaring en analyse voor verschillen tussen huisartsen.** Mens en Maatschappij; 67 (1992), p. 389-411

Visser, J. **Fysiotherapeut moet beter adviseren.** Intermediair; 28 (1992) nr. 11, p. 33

Yperen, E.M. van, J.J. Kerssens. **Kwaliteit van diëtische zorg: het onderdeel van de cliënt.** Nederlands Tijdschrift voor Diëten; 47 (1992), nr. 8, p. 198-203

Zee, J. van der. **Effectiviteit van fysiotherapie: stof tot discussie.** Tijdschrift voor Sociale Gezondheidszorg; 70 (1992), nr. 4, p. 251-252

1991

Brink-Muinen, A. van den, J. Dekker. **Na- en bijscholing van fysiotherapeuten in de eerste lijn.** Utrecht: NIVEL, 1991

Curfs, E.Chr., H. Kool van Langenbe
Basisgegevens extramuraal fysiotherapie

Dekker, J., M.J. Driessen, M. van Gis
Programmering van toekomstig of paramedische beroepen. Utrecht: NIVEL, 1991

Friele, R.D. **Het diabetesdilemma, een tussentijdse evaluatie van de zorg voor diabetespatiënten.** In: Stasse-Willemse, W. (red.). **Houten: Bohn Stafleu van Loghum, 1991**

Gisbergen, M. van, M.J. Driessen, J. Dekker. **Stand van zaken.** Nederlands Tijdschrift voor Fysiotherapie; 1991, 3 p. 4-5

Gisbergen, M. van, M.J. Driessen, J. Dekker. **Stand van zaken.** Nederlands Tijdschrift voor Fysiotherapie; 1991, 3 p. 4-5

Gisbergen, M. van, M.J. Driessen, J. Dekker. **Stand van zaken.** Nederlands Tijdschrift voor Fysiotherapie; 1991, nr. 6, p. 217-218

Hendriks, H.J.M., J.W. Brandsma, C. Wagner, J. Dekker. **Consultatief fysiotherapeutisch onderzoek (CFO) in de eerste lijn.** Amersfoort: Stichting Wetenschap en Maatschappij, 1992

Koster, M.K., J. Dekker, P.P. Groenewegen. **Some paramedical professions in the Netherlands, Federal Republic of Germany.** Tijdschrift voor Fysiotherapie; 1991, 93, nr. 6, p. 176-183

Sluijs, E.M. **Patient education in physiotherapy.** Utrecht: Rijksuniversiteit Limburg, 1991

Sluijs, E.M. **A checklist to assess patient education practice: development and reliability.** Tijdschrift voor Fysiotherapie; 1991, 93, nr. 6, p. 176-183

Sluijs, E.M., J.J. Knibbe. **Patient education in physiotherapy: theoretical approaches to short-term patient education and counseling.** Tijdschrift voor Fysiotherapie; 1991, 93, nr. 6, p. 176-183

Sluijs, E.M. **Patient Education in Physiotherapy.** Physiotherapy; 77 (1991) 1, p. 1-10

Sluijs, E.M. **Therapeutische samenwerking in de fysiotherapie.** In: B. van der Wal, van Meerwijk e.a. (red.). **Jaarboek Fysiotherapie 1991.** Houten/Antwerpen: Bohn, Stafleu van Loghum, 1991

Uunk, W., J. Dekker, P.P. Groenewegen. **Stand van zaken.** Utrecht: NIVEL, 1991

- el gehanteerde '2x in de week
3 frequentie van behandelen? Res-
- gingedrag: de betrouwbaarheid
coxartrose. Nederlands Tijdschrift
16-110
- J. Dekker. Gebruik en beschikbaar-
de toekomst. Nederlands
1990), nr. 30, p. 84-92
- over fysiotherapeuten (per 1-1-
- Referrals to physiotherapy: the rela-
s, and the indication to refer. In:
iel practice network. Utrecht,
- Referrals to physiotherapy: the rela-
s, and the indication to refer. Social
-804
- le fysiotherapeuten ervaren bij het
: een inventarisatie. Nederlands
1990), nr. 5, p. 128-132
- in die patiënten ervaren bij het
| het opvolgen van adviezen: een
voor Fysiotherapie; 100, (1990), nr.
- ënt en de kwaliteit van voorlichting
rapie 1990
9. Patiëntenvoorlichting door fysio-
ntiefonds
10. E.Chr. Curfs. The reliability of the
ibilities in survey research in the
of Disability Studies; (1990), no. 12,
- Kerssens, J.J., P.P. Groenewegen. Referrals to physiotherapy. In:
Bartelds, A.I.M., J. Fracheboud, J. van der Zee (eds). The Dutch Sentinel
Practice Network; relevance for public health policy. Utrecht, NIVEL,
1989
- Kortenhooven, D. Honderd Jaar fysiotherapie. Arnhem, Gouda Quint,
1989
- Sluijs, E.M., J. Fennema. Patiëntenvoorlichting door fysiotherapeuten:
de ontwikkeling van een checklist. Nederlands Tijdschrift voor
Fysiotherapie, vol 99, 1989, no. 10, p. 273-278
- Sluijs, E.M. Patiëntenvoorlichting door fysiotherapeuten: een checklist.
Utrecht LCGVO, 1989
- Sluijs, E.M. Patiëntenvoorlichting in de fysiotherapie: het gebruik van
een observatieprotocol in onderzoeks- en modelontwikkeling (notitie
t.b.v. consensus bijeenkomst BOP 25-1-1989). Utrecht, LCGVO, 1989
- Verrips, R.W., Kerssen J.J. Splerkrachtmeting in de fysiotherapie.
Nederlands Tijdschrift voor Fysiotherapie; 1989, 99, p. 54-60.
- ## 1988
- Dam, F. van, L. Hingstman. Studies uit de registratie vn beroepen in de
eerstelijnsgezondheidszorg: pas afgestudeerde fysiotherapeuten op
zoek naar een baan? Utrecht, NIVEL, 1988
- Dam, F. van, L. Hingstman. Cijfers uit de registratie van beroepen in de
ELGZ 1988: statistische gegevens per 1 Januari 1988 over hulsartsen,
adspirant-hulsartsen en verloskundigen; statistische gegevens per 1
Januari 1987 over fysiotherapeuten. Utrecht, NIVEL, 1988
- Dam, F. van, L. Hingstman. Pas afgestudeerde fysiotherapeuten op
zoek naar een baan: samenvatting. Utrecht, NIVEL, 1988
- Dam, F. van, L. Hingstman. Fysiotherapeuten in de eerste lijn: samen-
vatting. Utrecht, NIVEL, 1988
- Hingstman, L., F. van Dam. Pas afgestudeerde fysiotherapeuten in
grote getale op zoek naar werk. Nederlands Tijdschrift voor
Fysiotherapie; 98, 1988, nr. 12, p. 282-285
- Popkema, G. Fysiotherapie in de Nederlandse Gezondheidszorg: samen-
vatting. Utrecht, NIVEL, 1988
- Sixma, H. Het verwijzen naar medisch specialist en fysiotherapeut.
Medisch Contact; 43, 1988, nr. 13, p. 400-402
- Sluijs, E.M. Patiëntenvoorlichting door fysiotherapeuten. Ontwikkeling
van het observatieprotocol. Utrecht, NIVEL, 1988
- de eerste lijn werkzame fysiothe-
Fysiotherapie; 1989, 99, p.267-272

1987

Curfs, E.Chr., P.P. Groenewegen, J.J. Kerssens. **Fysiotherapie in de Nederlandse gezondheidszorg: classificatie van gegevens in onderzoek op het gebied van de fysiotherapie.** Utrecht, NIVEL, 1987

Dam, F. van, L. Hingstman. **Cijfers uit de registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg 1987: Statistische gegevens per 1 Januari 1987 over huisartsen, aspirant-huisartsen en verloskundigen en statistische gegevens per 1 Januari 1986 over fysiotherapeuten.** Utrecht, NIVEL, 1987

Dijkhuis, K. **Bibliografie: De Diëtist.** Jrg. 2, 1987, nr. 3. Utrecht, NIVEL, 1987

Dijkhuis, K. **Bibliografie: De fysiotherapeut.** Jrg. 1, 1986, nr. 11. Utrecht, NIVEL, mei 1987

Heijden, P. van der. **Bibliografie: Logopedisten.** Jrg. 2, 1987, nr. 4. Utrecht, NIVEL, 1987

Kerssens, J.J., E.Chr. Curfs, P.P. Groenewegen. **Fysiotherapie in de Nederlandse Gezondheidszorg: kachten van patiënten, indicatiestelling van (huis)artsen en fysiotherapeutische behandelingen.** Utrecht, NIVEL, 1987

Kerssens, J.J., P.P. Groenewegen, E.Chr. Curfs. **Determinanten van het aantal verwijzingen van huisartsen naar fysiotherapeuten.** Tijdschrift voor Sociale Gezondheidszorg, 65 (1987), nr. 14, p. 455-461

1986

Aufdemkampe, G., P.P. Groenewegen, A. Heeling, R. Hentzen. **Registratie van patiëntengegevens: een inventariserend onderzoek in particuliere praktijken voor fysiotherapie.** Nederlands Tijdschrift voor Fysiotherapie; 96; 1986, nr. 9

Curfs, E.C., P.P. Groenewegen. **Physiotherapy overview.** Physiotherapy Practice; 1986

Groenewegen, P.P. **Registratie van patiënten.** Nederlands Tijdschrift voor Fysiotherapie; 96; 1986, nr. 10

Groenewegen, P.P. **Verwijzingen van patiënten.** In: Vademecum Eerstelijnszorg. Alphen aan den Rijn; 1986

Hingstman, L., H. Boon. **Fysiotherapie: aantallen, samenstelling en geografische verspreiding.** NIVEL, juli 1986

Kerssens, J.J., P.P. Groenewegen, E.Chr. Curfs. **Nederlandse gezondheidszorg: de fysiotherapeut.** Utrecht: NIVEL, 1986

Olthof, G.W. **Fysiotherapeuten in de gezondheidszorg: samenstelling en geografische verspreiding.** NIVEL, 1986

1985

Groenewegen, P.P. **Fysiotherapeut.** In: Tijdschrift voor Fysiotherapie. Redactie van: Sluijs, E.M. Utrecht, NIVEL, 1985

Kerkhof, A.H.M. en P.P. Groenewegen. **De eerste lijn onderzocht.** In: W. De eerste lijn onderzocht. Deventer, 1985

Sixma, H.J.M. **Overige beroepen in de gezondheidszorg: logopedisten en logopedisten.** In: Overzicht van de gezondheidszorg. Redactie van: Sluijs, E.M., J.P. Dophe. NIVEL, 1985

